

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק נערה שנתפתתה
חלק ב'
דף מד. - דף מז.

August 21, 2011

© Yechezkel Folger 2011

Table of Contents

דף מד.	3
תוספות ד"ה אימור אחולי	3
תוספות ד"ה והלכתא	5
דף מד:	6
רש"י ד"ה מאן ימאן	6
סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל א' - תוספות ד"ה אם כן בישראל וד"ה הא לאו ובא"ד ולא תיקשי ותד"ה המוציא שם רע	8
סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל ב' - תוספות בא"ד ולא תיקשי	12
סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל ג' - תוספות ד"ה המוציא שם רע	13
סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חלק ד' - תוספות ד"ה הא לאו הכי	14
תוספות ד"ה הא כל מקום	18
דף מה.	19
תוספות ד"ה אמר רבא	19
דף מה:	26
רש"י ד"ה והוא שבעל ותוספות ד"ה ללקות ובא"ד אף על גב תוספות ד"ה סוקלין אותה	26
תוספות ד"ה ללקות ובא"ד אף על גב	31
תוספות ד"ה ללקות ובא"ד אף על גב	34
דף מו.	35
תוספות ד"ה בשלמא	35
דף מו:	36
תוספות ד"ה ואימא לדידה וגמרא דף מז. מסתברא דאביה הוי	36
תוספות ד"ה זכאי במציאתה	39
דף מז.	41
גמרא מסתברא דאביה הוי	41
רש"י ד"ה בנעורי'	42
תוספות ד"ה משום איבה	44
תוספות ד"ה דמסר לה	51
תוספות ד"ה כתב לה	52

דף מד.

תוספות ד"ה אימור אחולי

לשון מהרש"א

[דף מד עמוד א] בד"ה אימור אחולי כו' קנה הנותן שדה אצל שדה הניתן כו' עכ"ל לאו דוקא הנותן דה"ה אדם אחר שקנה שדה אצל שדה הניתן לא יוכל המקבל לטעון בר מצרא שהרי אחליה לשעבודא מזמן הראשון וא"ת למה יש לנו לתלות שמחל בדבר שיש לו הפסד כבר תירץ הרא"ש דשמא שמע שמסר הנותן מודעא על שטר הראשון עכ"ל ע"ש וק"ל:

1) גמרא

- a) If a נותן writes two שטרי מתנה to a מקבל
 - i) The second שטר is מבטל the first שטר
 - ii) and the שטר of the שיעבוד of the מקבל begins with the זמן of the second שטר

2) תוספות

- a) שאלה
 - i) What שיעבוד is there for a מתנה מקבל who paid nothing for the מתנה
- b) תשובה
 - i) "שיעבוד" for the מקבל means his זכות as a מצרא in this case:
 - (1) שדה ב' of מיצר is on the שדה א'
 - (2) שדה א' for שטר מתנה a מקבל wrote to ניסן in נותן
 - (3) The שדה ב' bought in אייר in נותן from a third person
 - ii) now
 - (1) שדה ב' to buy as a מצרא "שיעבוד" had the ניסן starting in מקבל
 - (2) But
 - (a) If שדה א' in סיון accepts a second שטר from נותן for שדה א'
 - (b) he is מוחל the מצרא בר שיעבוד he had under the first שטר
 - (c) And so loses the right he had to buy שדה ב' that was sold in אייר

3) מהרש"א part 1

- a) Note that
 - i) The same דין would apply if in אייר a third party bought שדה ב' from another third party
 - ii) Here too because of the second שטר is מפסיד the מצרא בר rights he otherwise had in אייר against the third party who bought שדה ב'
- b) קשיא

- i) Why should we assume that מקבל is מוחל his שיעבוד on the earlier שטר despite his הפסד
- c) תירוץ
 - i) See רא"ש
 - (1) In a case where מקבל hears that נותן was מוסר מודעא to be פוסל the first שטר
 - (2) מקבל would be מוחל his rights under the first שטר to encourage נותן to give him a second שטר for which נותן isn't מוסר מודעא

תוספות ד"ה והלכתא

ד"ה והלכתא at דף מג: at תוספות See

דף מד:

רש"י ד"ה מאן ימאן

לשון מהרש"א

[דף מד עמוד ב] בפרש"י בד"ה מאן ימאן במפתה הכתוב מדבר כו' ואונס ומפתה מהדדי גמירי כו' עכ"ל אולי שבא ליישב נמי כיון דבמפותה הכתוב מדבר היאך מרבה יתומה והרי מחלה וקאמר דאונס ומפתה גמירי מהדדי ונ"מ בהאי ריבויא דיתומה לענין אונס וכה"ג כתב בעל המאור אבל בס' מלחמות כתב לרבות יתומה קטנה אפילו במפותה דלית בה מחילה ולרבנן דפליגי עליה דר"מ וק"ל:

- 1) הקדמה
 - a) שאלה
 - i) עבדא מדעתה is מפותה
 - ii) An אשה who is מוחלת is עבדא מדעתה any right she has to be paid קנס
 - iii) So how is it that there's פיתוי תשלומין for
 - b) תשובה
 - i) There is מוחלת because the right to תשלומין belongs to אביה
 - ii) and an אשה can't be מוחלת a זכות that belongs to אביה
- 2) גמרא
 - a) There is פיתוי תשלומי קנס of a יתומה based on a ריבוי of מאן ימאן
- 3) רש"י
 - a) We apply the same לימוד אהדדי because אונס to לימוד אונס
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) אב who is a מפותה has no יתומה
 - ii) So she is מוחלת her תשלומין
 - b) תירוץ
 - i) the ריבוי of מאן ימאן in the פסוק of מפותה doesn't mean to teach that there's קנס for a מפותה who's a יתומה
 - ii) Instead by way of "ילפינן אהדדי" the ריבוי is meant only for אונס where the אשה isn't מוחלת עבדא מדעתה and isn't
 - c) Note that
 - i) This is the מהלך of בעל המאור
 - ii) And is probably also implied in the emphasis by רש"י on אהדדי
 - d) רמב"ן of תירוץ

- i) The ריבוי can also apply to פיתוי where the יתומה is a קטנה who has no power to be מוחל
- e) Note that
 - i) the תירוץ of רמב"ן applies for רבנן who say at דף כט. that there's קנס for פיתוי of a קטנה
 - ii) The תירוץ doesn't apply to ר' מאיר who disagrees

סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל א' - תוספות ד"ה אם כן בישראל וד"ה הא לאו ובא"ד ולא תיקשי ותד"ה המוציא שם רע

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה אם כן בישראל כו' ת"ל מבישראל ואף על גב דלגבי מיתה כתיב מ"מ כו' עכ"ל לכאורה מי הכריחם לזה בתירוצם דהא לפי תמיהת רשב"א דנימא אהני ליה שלא ילקה כו' ע"כ אית לך למימר אף על גב דלגבי מיתה כתיב גמרינן מיניה לענין מלקות וכסף ויש ליישב דלפי תמיהת רשב"א דלא אסיק אכתי אדעתיה מייעוטא דבתולת ישראל לא הוה צריך לראיה דע"כ בישראל אתי למעט נמי מלקות וכסף דאל"כ מגלך למעט קנס מדכתיב ומתה דאימא לענין קנס ומלקות דליכא מייעוטא כלל וחייב אפילו בהורתה ולידתה [שלא] בקדושה אלא דאצטריך ומתה לגופיה לרבות למיתה משום דאיכא גבי מיתה מייעוטא דבישראל אלא ע"כ דמייעוטא דבישראל אתי נמי למלקות וקנס דהשתא שפיר מדמרבה מיתה ולא מרבה נמי קנס ומלקות ע"כ דאפילו בהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה נמי אימעיט אבל השתא לפי תירוץ ר"י דאסיק אדעתיה דכתיב בתולת ישראל גבי מלקות וקנס אינו מוכרח לומר דבישראל אתי נמי למעט קנס ומלקות וע"כ הוצרכו לזה לראייה מדלקמן דגמרינן מינה ודו"ק

1) הקדמה

- a) אשתו זנתה באירוסין he claims that נישואין if after מוציא שם רע is בעל
- b) A מוציא שם רע says that deals with מלקות וקנס for the פסוק
 - i) אם שקר הי' הדבר
וענשו אותו [קנס של] מאה כסף... כי הוציא שם רע על בתולת ישראל (1)
מילקא לקי And (2)
- c) A אשה says that deals with סקילה for the פסוק
 - i) אם אמת הי' הדבר
וסקלוה ומתה כי עשתה נבלה בישראל (1)

2) גמרא as explained by the משנה

- a) On הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה for an אשה who was הוצאת שם רע
 - i) קנס ומלקות there is no אם שקר הי' הדבר
 - ii) בסקילה is the אשה אם אמת הי' הדבר
- b) On הורתה ולידתה שלא בקדושה for an אשה who was הוצאת שם רע
 - i) There is neither קנס ומלקות nor סקילה

3) גמרא

- a) שאלה
 - i) מנא הני מילי
- b) תשובה

- i) For הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
- (1) Where אמת ה' הדבר
 - (a) there is סקילה based on a ריבוי from ומתה in the פסוק of סקילה
 - (2) Where שקר ה' הדבר there is no קנס ומלקות
 - (a) because "למיתה נתרבתה ולא לקנס"
 - ii) For הורתה ולידתה שלא בקדושה
 - (1) Where אמת ה' הדבר
 - (a) There is no סקילה because the word בישראל in the פסוק of סקילה is a מיעוט
 - (b) "דאי לאו הכי בישראל מאי אהני לי"
 - (2) Where שקר ה' הדבר there is no קנס ומלקות by way of כל שכן from הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
- 4) תוספות
- a) מהרש"א as explained by רשב"א of קשיא to the הקדמה
- i) Part 1
 - (1) If there were no מיעוט from בישראל and no ריבוי from ומתה
 - (2) We'd have said that סקילה as well as קנס ומלקות apply even to הורתה ולידתה שלא בקדושה
 - (3) Because there's be no reason to treat this אשה differently from any בת ישראל
 - ii) Part 2
 - (1) We need a ריבוי for מיתה for הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
 - (2) Because
 - (a) בישראל would otherwise be סקילה for this אשה
 - (b) And מכל שכן that בישראל is ממעט סקילה for הורתה שלא בקדושה
 - iii) Part 3
 - (1) Now
 - (a) Since the גמרא says that
 - (i) there's no קנס ומלקות for הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
 - (ii) Because למיתה נתרבתה ולא לקנס
 - (2) It must be that
 - (a) although בישראל appears only in the פסוק of סקילה
 - (b) בישראל is ממעט

- (i) not only *ומתה* of *ריבוי* because the *הורתה* *ולידתה* *שלא* *בקדושה* *סקילה* for *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה* applies only to
 - (ii) but also *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה* even for *קנס* *ומלקות* because for *ריבוי* that can counteract this *קנס* *ומלקות* there is no
- b) רשב"א of קשיא
- i) Why does the גמרא say that
 - (1) *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה* *מרבה* *ומתה* is only
 - (2) Because otherwise *בישראל* accomplishes nothing
 - ii) When we've seen that *בישראל* is a *מיעוט* for *קנס* *ומלקות*
- 5) תוספות of המשך to the הקדמה
- a) Part 1
- i) *הורתה* *ולידתה* *בקדושה* *אשה* who is not *בתולת* גרים means any
- b) Part 2
- i) תני אמי of ברייתא
 - (1) *קנס* *ומלקות* of פסוק "בתולת ישראל" in the
 - (2) teaches that there's no *קנס* *ומלקות* for *בתולת* גרים namely even for an *אשה* who is *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה*
- c) part 3
- i) מוציא שם רע says that רב אחא בר רבא
 - (1) *קנס* *ומלקות* of פסוק *סקילה* for דינים can be derived from the
 - (2) And *קנס* *ומלקות* for דינים can be derived from the *סקילה* of פסוק
 - ii) In other words: "ילפינן אהדדי"
- 6) תוספות of המשך part 1
- a) רשב"א of קשיא to ר"י of תירוץ
- i) Since the *ברייתא* of תני אמי is *קנס* from "בתולת ישראל" even for *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה* *ממעט*
 - ii) It follows that
 - (1) the גמרא can't say that *בישראל* in the פסוק for *סקילה* is needed to teach that there's no *קנס* *ומלקות* for *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה*
 - (2) so
 - (a) the only purpose of *בישראל* is to be *סקילה* for *הורתה* *ולידתה* *שלא* *בקדושה* *ממעט* for *הורתה* *שלא* *בקדושה* *ולידתה* *בקדושה*
 - (b) and it's correct that "אי לאו הכי בישראל מאי אהני לי"
- 7) תוספות of המשך part 2

- a) Were it not for the קשיא of רשב"א and the תירוץ of ר"י
- b) We'd have the following קשיא
- i) Once we know from רב אחא בר רבא that we're ילפינן אהדדי from the פסוק of קנס סקילה ומלקות
 - ii) Why do we need הורתה שלא קנס ומלקות in ישראל to teach that there's no קנס ומלקות בקדושה ולידתה בקדושה
 - iii) When we can derive that there's no קנס ומלקות from בישראל in the פסוק on סקילה
- c) But now that we have the קשיא of רשב"א and the תירוץ of ר"י we can answer the following תירוץ
- i) If there were no בתולת ישראל then רשב"א would have been right
 - (1) that we'd have said that there's סקילה also for בקדושה שלא ולידתה
 - (2) because then we couldn't say that the only purpose of בישראל must be to הורתה ולידתה שלא בקדושה for ממעט סקילה
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why does ר"י in his תירוץ need to rely on the ברייתא דתני אמי that ילפינן אהדדי
 - ii) When we've explained that רשב"א in his קשיא already assumed that
 - (1) it must be that ילפינן אהדדי
 - (2) in order for בישראל in the פסוק for סקילה to teach that there's no קנס ומלקות for הורתה ולידתה שלא בקדושה and הורתה ולידתה שלא בקדושה
- b) תירוץ
- i) This proof no longer applies once ר"י explains that the גמרא relies on בת ישראל in the פסוק for קנס ומלקות as the מיעוט for קנס ומלקות

סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל ב' - תוספות בא"ד ולא תיקשי

לשון מהרש"א

בא"ד ולא תקשי נמי אמאי אצטריך בתולת ישראל כו' דהא לא ילפינן מהדדי עכ"ל
ודברי ר"י דלעיל סותרין זה שכתב דגמרינן מהדדי וכתב מהרש"ל שכתבו לעיל וכאן
לרווחא דמלתא ע"ש והוא דחוק ויותר נ"ל דוהשתא א"ש כו' שכתבו התוס' לעיל אינן
מדברי ר"י ודו"ק בד"ה המוציא שם רע כו' פחותה מבת ג' יש לה קנס כו' עכ"ל היינו
קנס דאונס ומפתה דהתם לא כתיב מיעוטא דבישראל וק"ל:

1) הקדמה

- a) בעל ארוסה is a רע if he says after נישואין that his wife was מזנה while she was still an ארוסה
- b) A פסוק says that מוציא שם רע for קנס ומלקות for קנס ומלקות for פסוק A
 - i) אם שקר ה' הדבר
וענשו אותו [קנס של] מאה כסף... כי הוציא שם רע על בתולת ישראל (1)
מילקי לקי (2) And
- c) A פסוק says that מוציא שם רע for סקילה for פסוק A
 - i) אם אמת ה' הדבר
וסקלוה ומתה כי עשתה נבלה בישראל (1)

2) גמרא

- a) רב אחא בר רבא
 - i) We derive from the פסוק of קנס ומלקות that there's no קנס ומלקות for מוציא שם רע on a קטנה
 - ii) The פרטים of this לימוד aren't relevant here

3) ד"ה הא לאו הכי at תוספות

- a) קשיא
 - i) Why can't we derive the same לימוד from the פסוק of סקילה
- b) תירוץ
 - i) לא ילפינן מהדדי

4) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) In תוספות ד"ה אם כן ר"י said that ילפינן מהדדי that ר"י said that "ילפינן אהדדי" in תוספות ד"ה אם כן other than בעל התוספות
- b) תירוץ
 - i) Must be that a תוספות other than ר"י said "ילפינן אהדדי" in תוספות ד"ה אם כן

סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חל ג' - תוספות ד"ה המוציא שם רע

לשון מהרש"א

בד"ה המוציא שם רע כו' פחותה מבת ג' יש לה קנס כו' עכ"ל היינו קנס דאונס ומפתה דהתם לא כתיב מיעוטא דבישראל וק"ל

- 1) ברייתא דתני אמי
 - a) There is no קנס ומלקות גרים based on a לימוד from "בתולת ישראל"
 - b) The precise לימוד isn't relevant here
- 2) ד"ה המוציא שם רע at תוספות
 - a) There is a קנס for a גיורת who's שנים ג' פחותה מבת ג'
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) We just established that there's no קנס for גרים בתולת גרים
 - ii) When תוספות says that there is a קנס for a גיורת who's שנים ג' פחותה מבת ג'
 - b) תירוץ
 - i) תוספות refers to the קנס of ומפתה דאונס to which the מיעוט of ישראל doesn't apply

סוגיא דהורתה ולידתה שלא בקדושה חלק ד' - תוספות ד"ה הא לאו הכי

לשון מהרש"א

בד"ה הא לאו כו' ל"ק מידי לרבנן מנ"ל דמחייבי סקילה בבא על הקטנה כו' עכ"ל הכי אמרינן בפרק ארבע מיתות לרבנן דמחייבי קנס באונס ומפתה מחייבי נמי סקילה בבא על קטנה מאורסה ורצה לומר אי הוי איירי קרא בבת עונשין דוקא לגבי חיוב דידיה לענין קנס דמאה כסף משום דגמרינן ליה ממיתה או דקרא איירי בגדולה דוקא היאך מחייבי ליה רבנן סקילה לדידיה בבא על הקטנה אלא ע"כ דאית לן למימר דלגבי חיוב דידיה לא איירי קרא דוקא בגדולה אלא דפריך דע"כ משום חסרון ה' אינו מבוטל משמעות נערה דהוי גדולה ומשני אלא כאן נערה הא כ"מ כו' ללמד בעלמא כגון באונס ומפתה ודו"ק:

1) הקדמה

a) The מוציא שם רע of פרשה

i) deals with בעל who says after נישואין that באירוסין is a שם רע

ii) And also deals with

(1) the עונש of ומלקות קנס to בעל if הדבר הי' שקר

(2) the עונש of סקילה to אשה if הדבר הי' אמת

b) The מוציא שם רע of נערה מאורסה

i) deals with אשה who was מזנה באירוסין where בעל wasn't רע

ii) and also deals with the עונש of סקילה to both the בועל and the אשה

2) Second הקדמה

a) In the מוציא שם רע of פרשה

i) In the פסוק of קנס the word נערה is מלא

ii) In the פסוק of סקילה the word נערה is written חסר

3) גמרא

a) ריש לקיש of מימרא

i) קנס for מלא in the פסוק is written נערה

ii) to teach that

(1) there is קנס only if the אשה is in fact a נערה

(2) and there is no קנס for a קטנה

b) רב אחא בר רבא of קשיא

i) Even without this special לימוד we'd have known that there's no קנס for מוציא שם רע on a קטנה

ii) Since the עונשין on סקילה can't deal with a קטנה who's not

c) תירוץ

- i) "אלא כאן נערה (מלא) הא כל מקום שנאמר נערה (חסר) אפילו קטנה במשמע"
- 4) רב אחא as explained by מהרש"א – there are two possible מהלכים on the קשיא of רב אחא בר רבא
- a) First מהלך on the קשיא of רב אחא בר רבא [stop]
- i) Part 1
- (1) We compare the עונש to בעל where שקר הי' הדבר to the עונש of מיתה to אשה where אמת הי' הדבר
- (2) and
- (a) since there can be no מיתה to a קטנה where שקר הי' הדבר
- (b) there's also no קנס to בעל for a קטנה where שקר הי' הדבר
- ii) part 2
- (1) that's why רב אחא בר רבא asks [stop]
- (2) why does ריש לקיש need to rely on נערה (מלא) in the פסוק for קנס to teach that there's no קנס to בעל for a קטנה where שקר הי' הדבר
- b) Second מהלך on the קשיא of רב אחא בר רבא
- i) Part 1
- (1) We compare the פסוק of קנס to the פסוק on מיתה
- (2) and
- (a) since the פסוק on מיתה to the אשה deals only with a גדולה who is בת עונשין
- (b) the פסוק on קנס for בעל also deals with a גדולה
- ii) part 2
- (1) that's why רב אחא בר רבא asks
- (2) why does ריש לקיש need to rely on נערה (מלא) in the פסוק for קנס to teach that there's no קנס to בעל for a קטנה where שקר הי' הדבר
- c) מהלכים of תירוצי גמרא for both
- i) You're right that for מוציא שם רע we'd know even without נערה (מלא) that there's no קנס for קטנה
- ii) "אם אינו ענין" that ריש לקיש relies on נערה (מלא) in the פסוק of קנס to teach by of
- iii) wherever else the תורה uses נער (חסר) the פסוק includes קטנה as well as גדולה
- 5) מהלכים on the two תוספות by קשיא to הקדמה
- a) רבנן in מסכת סנהדרין say that
- i) For מאורסה of a נערה who wasn't or a קטנה who wasn't מאורסה
- (1) There is מיתה neither to the אשה nor to the בועל

- (2) But there is an **עונש קנס** to the **אונס** and **מפתה** for a **קטנה** as well as for a **נערה**
- b) From this **דין**
- i) **רבנן** say
- (1) Just as
- (a) the **בועל** pays a **קנס** for **אונס** and **פיתוי** for a **קטנה** as well as for a **נערה**
- (b) even though there's no **עונש** to the **אשה**
- (2) similarly
- (a) the **בועל** of a **מאורסה** **קטנה** is **במיתה**
- (b) even though the **קטנה** isn't **במיתה**
- 6) מהלכים of תוספות – **קושיות** to the two מהלכים
- a) **קשיא** to the first מהלך
- i) **רבנן** in **סנהדרין** should have said that for **קטנה מאורסה** there's no **דין מיתה** to the **קטנה** because there's no **דין מיתה** to the **בועל**
- b) **קשיא** to the second מהלך
- i) **רבנן** in **סנהדרין** should have said
- (1) since the **פסוק** on **סקילה** for the **מאורסה** **אשה** deals only with **גדולה**
- (2) the **פסוק** also deals only with **גדולה** for the **דין מיתה** of the **בועל**
- c) now
- i) because of these **קושיות** it must be that the two מהלכים aren't correct
- ii) And contrary to the first מהלך
- (1) We don't compare the **עונש** of **בעל** to the **עונש** for **אשה**
- iii) And contrary to the second מהלך
- (1) a **פסוק** can deal with **קטנה** for the **עונש** to the **בועל** even though the **פסוק** deals with **גדולה** for the **עונש** to the **אשה**
- 7) Third מהלך on the **קשיא** of **רב אחא בר רבא** as explained by תוספות
- a) **רב אחא בר רבא** asks that
- i) Why does **ריש לקיש** suggest that
- (1) if for **קנס** the word **נערה** would have been **חסר**
- (2) We'd have said that if **הדבר** **הי' שקר** there'd be **קנס** even for a **קטנה**
- ii) When
- (1) the **פסוק** that says the **אשה** is **בסקילה** where **הי' דבר** in fact uses **נערה** (**חסר**)
- (2) and still a **קטנה** can't be **בסקילה** since she's not **עונשין** **בת**

- b) the גמרא answers that
- i) it's correct that for הוצאת שם רע we realize that there can be no קטנה to a סקילה even though נערה is חסר
 - ii) ריש לקיש teaches that
 - (1) Elsewhere
 - (a) where a פסוק that uses נער (חסר) applies no עונש to קטנה
 - (b) So that the פסוק can deal with a קטנה
 - (2) For example in the פרשה of אונס ומפתה as understood by רבנן
 - (3) נער (חסר) teaches that there's an עונש to the בועל for a קטנה as well as for a נערה

תוספות ד"ה הא כל מקום

לשון מהרש"א

בד"ה הא כל מקום כו' נימא לר"מ דוקא באונס ומפתה דגלי קרא גלי אבל בכ"מ נדרוש
כו' עכ"ל סמכו עצמם אהא דפרק ד' מיתות דאמרינן לרבי מאיר דליכא סקילה לבא על
הקטנה וק"ל:

דף מה.

תוספות ד"ה אמר רבא

לשון מהרש"א

ד"ה אמר רבא כו' ואילו מוציא ש"ר כה"ג שזינתה אחר נישואין כו' והשתא א"ש הא דלא נקט בברייתא באו לה עדים בבית חמיה כו' עכ"ל ק"ק דלפירושו נמי תקשי לפלוג בדידיה לאסוקי לעיל באו לה עדים בבית חמיה שזינתה תחתיו והוציא שם רע סוקלין אותה על שער העיר ולא ה"ל למנקט במציעתא באו לה עדים בבית אביה כו' ויש ליישב דניחא ליה למיפלג וליתני כולה בזינתה בבית אביה ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) בחנק is נשואה שזינתה
- b) בסקילה is נערה מאורסה שזינתה
- c) ארוסה as an מזנה even if she was בחנק is בוגרת שזינתה

2) Second הקדמה

- a) for the שיטה of תוספות
 - i) the דין of עיקר רע מוציא שם רע applies when בעל after נשואין is טוען and brings עדים to prove that אשתו was מזנה while she was an ארוסה
- b) for the שיטה of רבינו שמואל
 - i) the דין of עיקר רע מוציא שם רע applies when בעל after נשואין is טוען and brings עדים to prove either
 - (1) that אשתו was מזנה while she was an ארוסה
 - (2) or that אשתו was מזנה after שנכנסה לחופה and before she was נבעלה

3) Third הקדמה

- a) If מזנה באירוסין אשה was after נשואין proves that the בעל after
 - i) Then
 - (1) Since there's a דין מוציא שם רע for both תוספות and רבינו שמואל
 - (2) She's בסקילה for both שיטות

דין לשיטת רבינו שמואל	דין לשיטת תוספות		אשר זינתה			
סקילה	סקילה		באירוסין		מוציא שם רע	1

- b) If שנכנסה לחופה ולא נבעלה after מזנה אשה was after נשואין proves that the בעל after
 - i) Then
 - (1) תוספות says
 - (a) Since there's no דין מוציא שם רע in this case
 - (b) נשואה שזינתה the same as any other תידון בחנק

(2) says רבינו שמואל (2)

(a) Since the רע שם מוציא דין applies also for this case

(b) תידון בסקילה

דין לשיטת רבינו שמואל	דין לשיטת תוספות		זינתה			
סקילה	סקילה		באירוסין		מוציא שם רע	1
סקילה	בחנק		לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה		מוציא שם רע	2

4) Fourth הקדמה

a) שאלה

i) Where is the סקילה done on רע שם הוצאת for an אשה who was מזנה while she was an ארוסה

b) תשובה

i) בפתח בת אביה

ii) "ראו בנים שגדלתם"

c) שאלה

i) for רבינו שמואל where is the סקילה done on רע שם הוצאת for an אשה who was מזנה after שנכנסה לחופה ולא נבעלה

d) תשובה

i) בפתח בית אביה and not בשער העיר

ii) since she wasn't בבית אביה מזנה and it's no longer appropriate to say ראו בנים שגדלתם

דין לשיטת רבינו שמואל	דין לשיטת תוספות		זינתה			
סקילה בבית אביה	סקילה בבית אביה		באירוסין		מוציא שם רע	1
סקילה בשער העיר	בחנק		לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה		מוציא שם רע	2

5) Fifth הקדמה

a) שאלה

i) In a case of רע שם מוציא

(1) are עדים מעיד in בית אביה before נשואין

(2) Or are the עדים מעיד in בית חמ' after נשואין

b) תשובה

i) We've established that the דין of רע שם הוצאת applies only for a טענה by בעל after נשואין

ii) So it's a פשיטות that the עדים are called by בעל after נשואין in בית חמ' in

c) קשיא

i) If the אשה had been מזנה after נשואין we'd have said that תידון בחנק

- ii) So why don't we say that "מדאישתני דינא אישתני קטלא"
- d) תירוץ
 - i) The fact that there is a רע הוצאת שם רע proves that for רע הוצאת שם רע we don't say that "מדאישתני דינא אישתני קטלא"
- 6) Sixth הקדמה
 - a) Both for תוספות and for רבינו שמואל
 - i) the נערה מאורסה of עיקר דין applies when
 - (1) Without רע הוצאת שם רע by בעל
 - (2) מזנה באירוסין אשה was – before נשואין – בית אביה מעיד are עדים
- 7) Seventh הקדמה
 - a) נערה מאורסה for שאלה
 - i) What if
 - (1) Without רע הוצאת שם רע by בעל
 - (2) מזנה באירוסין אשה was – after נשואין – בית המל' מעיד are עדים
 - b) תשובה
 - i) תידון בחנק says תוספות
 - (1) Because
 - (a) Unlike the דין for רע הוצאת שם רע
 - (b) מדאישתני דינא אישתני קטלא
 - ii) תידון בסקילה says רבינו שמואל
 - (1) Because
 - (a) מוציא שם רע for the same as
 - (b) We don't say קטלא אישתני דינא אישתני קטלא even for מאורסה נערה
- 8) Eighth הקדמה
 - a) שאלה
 - i) Where is the סקילה done for מאורסה נערה
 - b) תשובה
 - i) At פתח שער העיר

	דין לשיטת תוספות		אשר זינתה	מתי באו עדים		
	דין לשיטת רבינו שמואל					
1	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא		באירוסין	בבית חמ' לאחר שנשאת	מוציא שם רע
2	סקילה בשער העיר	בחנק		לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה	בבית חמ' לאחר שנשאת	מוציא שם רע
3					אלו באו בבית אביה לפני שניסת	לית דין מוציא שם רע אלא יש לה דין נערה מאורסה כבשורה 4
4	סקילה בשער העיר	סקילה בשער העיר	לא	באירוסין	בבית אביה דלא אישתני דינה	נערה מאורסה
5	סקילה בשער העיר דלא אמרינן דאישתני קטלא	בחנק דאמרינן דאישתני קטלא	לא	באירוסין	בבית חמ' דאישתני דינה	נערה מאורסה

9) Ninth הקדמה

a) שאלה

- i) What if the אשה was נתבגרה before עדים were מעיד in a case of רע מוציא שם רע
- ii) Do we say that
 - (1) Since if she were מזנה as a בוגרת she'd be בחנק
 - (2) She's also בחנק if there's no העמדה בדין until נתבגרה
- iii) In other words
 - (1) Do we say מדאישתני גופה אישתני קטלא

b) תשובה

- i) תידון בסקילה
- ii) For a רע מוציא שם רע we don't say מדאישתני גופה אישתני קטלא

10) Tenth הקדמה

a) שאלה

- i) Do we say מדאישתני גופה אישתני קטלא for נערה מאורסה

b) תשובה

- i) Yes and תידון בחנק

11) In short

טבלא א'						
		מתי באו עדים	אשר זינתה	האם נתבגרה כשבאו עדים	דין לשיטת תוספות	דין לשיטת רבינו שמואל
1	מוציא שם רע	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא
2	מוציא שם רע	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה	לא	בחנק	סקילה בשער העיר
3	לית דין מוציא שם רע אלא יש לה דין נערה מאורסה כבשורה 4	אלו באו בבית אביה לפני שניסת				
4	נערה מאורסה	בבית אביה דלא אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בשער העיר	סקילה בשער העיר
5	נערה מאורסה	בבית חמי' דאישתני דינה	באירוסין	לא	בחנק דאמרינן דאישתני קטלא	סקילה בשער העיר דלא אמרינן דאישתני קטלא
6	נערה מאורסה	בבית חמי' דאישתני דינה	לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה	לא	בחנק	בחנק
7	נערה מאורסה	בכל אופן		כן נתבגרה לפני שבאו עדים ואישתני גופה	בחנק דאמרינן דאישתני גופה אישתני קטלא	בחנק דאמרינן דאישתני גופה אישתני קטלא
8	מוציא שם רע			כן נתבגרה לפני שבאו עדים ואישתני גופה	דין שלה כאלו לא נתבגרה דלא אמרינן דאישתני גופה אישתני קטלא	דין שלה כאלו לא נתבגרה דלא אמרינן דאישתני גופה אישתני קטלא

12) ברייתא דשילא

a) רישא

i) as in line 1 of 'טבלא א'

(1) if זינתה באירוסין that מעיד בבית חמי' עדים were מוציא שם רע בעל (1)

(2) תידון בסקילה בפתח בית אביה (2)

רישא דברייתא דשילא						
		מתי באו עדים	אשר זינתה	האם נתבגרה כשבאו עדים	דין לשיטת תוספות	דין לשיטת רבינו שמואל
1	מוציא שם רע	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא

b) מציעתא

i) As in line 4 of 'טבלא א'

(1) If זנתה באירוסין that מעיד בבית אביה עדים were מוציא שם רע wasn't בעל (1)

(2) תידון בסקילה על פתח שער העיר (2)

ריש ומציעתא דברייתא דשילא						
		מתי באו עדים	אשר זינתה	האם נתבגרה כשבאו עדים	דין לשיטת תוספות	דין לשיטת רבינו שמואל
1	מוציא שם רע	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא
4	נערה מאורסה	בבית אביה דלא אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בשער העיר	סקילה בשער העיר

c) סיפא

i) As in line 7 of 'טבלא א'

(1) If זנתה באירוסין that נתבגרה after עדים were מוציא שם רע בעל (1)

מדאישתני גופא אישתני קטלא we say נערה מאורסה because for תידון בחנק (2)

ברייתא דשילא כולה						
מתי באו עדים	אשר זינתה	האם נתבגרה כשבאו עדים	דין לשיטת תוספות	דין לשיטת רבינו שמואל		
בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	1	רישא
בבית אביה דלא אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בשער העיר	סקילה בשער העיר	4	מציעתא
בכל אופן		כן ואישתני גופה	בחנק דאמרינן דאישתני גופה אישתני קטלא	בחנק דאמרינן דאישתני קטלא	7	סיפא

13) תוספות

a) תוספות to קשיא

i) To find a case where בחנק in the סיפא

ii) לפלוג וליתני בדידה

iii) Meaning the ברייתא should have used line 5 in 'א' טבלא

(1) where the דין according to תוספות is בחנק because אישתני דינא

(2) and

(a) Which has the same facts as line 1 in the רישא where באו עדים בבית חמי'

(b) with the one exception that

(i) line 1 deals with הוצאת שם רע

(ii) while line 5 deals with נערה מאורסה and not with הוצאת שם רע

מתי באו עדים	אשר זינתה	האם נתבגרה כשבאו עדים	דין לשיטת תוספות	דין לשיטת רבינו שמואל		
בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	באירוסין	לא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	1	רישא
בבית חמי' דאישתני דינה	באירוסין	לא	בחנק דאמרינן דאישתני קטלא	סקילה בשער העיר דלא אמרינן דאישתני קטלא	5	סיפא

b) Note that

i) this isn't a קשיא for רבינו שמואל

ii) because we've established in line 5 of 'א' טבלא for רבינו שמואל that

(1) even for נערה מאורסה where there is no הוצאת שם רע

(2) the דין is בבית חמי' where תידון בסקילה

(3) because

(a) the same as for הוצאת שם רע

(b) for נערה מאורסה we don't say אישתני דינא קטלא

14) מהרש"א

a) But we do have this קשיא for the שיטה of רבינו שמואל

i) קשיא

(1) to find a case where מציעתא אותה בשער העיר in the

ii) לפלוג וליתני בדידה

iii) Meaning the ברייתא

(1) should have used line 2 in 'א' טבלא

(a) Where there is רע and הוצאת שם רע the same as in the רישא

(b) But the עדים were מעיד that she was מזנה תחתיו after לחופה and before she was נבעלה

(c) And for רבינו שמואל the דין is that בשער העיר

(2) Instead of the case in line 4 of 'א' טבלא

(a) where there is no רע and הוצאת שם רע

דין לשיטת רבינו שמואל	דין לשיטת תוספות	האם נתבגרה כשבאו עדים	אשר זינתה	מתי באו עדים	מוציא שם רע	
סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	סקילה בבית אביה דלא אמרינן דאישתני קטלא	לא	באירוסין	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	מוציא שם רע	1 רישא
סקילה בשער העיר	בחנק	לא	לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה	בבית חמי' לאחר שנשאת דכבר אישתני דינה	מוציא שם רע	2 מציעתא

b) תירוץ

i) the גמרא prefers that the רישא and the מציעתא and the סיפא all deal with where there are עדים that זינתה באירוסין

דף מה:

רש"י ד"ה והוא שבעל ותוספות ד"ה ללקות ובא"ד אף על גב

לשון מהרש"א

בפרש"י בד"ה והוא שבעל כראב"י כו' לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ומלקות דמוציא ש"ר חידוש כו' עכ"ל דבעל נמי לאו שאין בו מעשה הוא בעבירה שהוא מוציא ש"ר ואפ"ה לוקין עליו מויסרו דחידוש הוא ולא גמרינן מיניה בעלמא כדאמרינן בפ"ק דמכות מיהו ק"ק לר"י דס"ל דאינו חייב עד שישכור עדים אמאי קרי ליה לאו שאין בו מעשה דהא ע"י מעשה שנותן שכר לעדים נעשה העבירה ודו"ק:

בד"ה ר"י אומר ללקות כו' ונראה לר"ת דלוקה היינו מכות מרדות לכ"ע והא כו' עכ"ל מיהו אין זה מספיק דאף לפירוש ר"ת אכתי המקשה דלא אסיק אדעתיה לומר דלוקה מ"מ היינו מכות מרדות ע"כ הא דלוקה אפילו בלא בעל היינו משום לא תלך רכיל תקשי ליה כל הני קושיות שהקשה ר"ת ויש ליישב בקצת דהמקשה הכא לא ידע הא דאסיק לקמן אזהרה למוציא שם רע משום לא תלך רכיל והא דלמדנו יסרו מויסרו כו' ודו"ק:

בא"ד ואף על גב דלר"י בעלמא לאו שאין בו מעשה כו' הכא שאני דגלי קרא דלא לקי אלא דוקא כשבעל כו' עכ"ל וכן צ"ל גם לפ"ה אליבא דרב נתמן אלא דלפי' ר"ת צ"ל כן גם לרב פפא וק"ל:

- 1) דף מו. at ברייתא א'
 - a) "שקר הי' הדבר" if מאה סלע and לוקה is מוציא שם רע A
 - b) ר' אליעזר בן יעקב
 - i) כשבעל The מוציא שם רע of עבירה applies only
 - ii) כשבעל only קנס and מלקות there's that follows It
- 2) איכא דאמרי according to ברייתא ב'
 - a) תנא קמא
 - i) המוציא שם רע לוקה ונותן מאה סלע והוא שבעל
 - b) ר' יהודה
 - i) ללקות לוקה מכל מקום
- 3) רש"י as explained by גמרא
 - a) ברייתא ב' of ר' יהודה and תנא קמא
 - i) both agree with ר' אליעזר בן יעקב that the עבירה of שם רע מוציא applies only כשבעל
 - ii) כשבעל only applies מאה סלע that תנא קמא ר' יהודה agrees with and that's why
 - b) but ר' יהודה says there's מלקות even if בעל לא
 - i) because whether בעל or בעל לא

- (1) The לא תלך רכיל isn't for the עבירה of שם רע but is for the לאו of רע
- (2) This לא applies even כשלא בעל because if הדבר הי' שקר there was רכילות even כשלא בעל
- c) קשיא
- i) לאו שאין בו מעשה is a לא תלך רכיל
- d) תירוץ
- i) לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ר' יהודה says that
- e) שאלה
- i) Why does תנא קמא disagree and say that there's מלקות only כשבעל
- f) תשובה
- i) "ויסרו" says the מלקות is for the עבירה of שם רע based on the words "אותו" קמא
- ii) And
- (1) we've already explained that the תנא קמא also agrees with ר' אליעזר בן יעקב
- (2) that the עבירה of שם רע applies only כשבעל
- g) קשיא
- i) Why doesn't תנא קמא agree with ר' יהודה that there's מלקות based on לא תלך רכיל
- h) תירוץ
- i) לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו תנא קמא says that
- 4) רש"י
- a) קשיא
- i) Since the תנא קמא says that אין לוקין עליו לאו שאין בו מעשה
- (1) How can תנא קמא say that כשבעל he's לוקה based on ויסרו אותו for the עבירה of שם רע מוציא
- (2) That לאו is also a מעשה לאו שאין בו מעשה
- b) תירוץ
- i) Since the פסוק says ויסרו אותו for the עבירה of שם רע מוציא שם
- ii) It follows that מוציא שם רע is a חידוש where there's מלקות even though מוציא שם רע is a מעשה לאו שאין בו מעשה
- 5) מהרש"א
- a) קשיא on the קשיא of רש"י
- i) Why doesn't רש"י answer that the בעילה counts as a מעשה
- b) תירוץ
- i) הוצאת שם רע isn't a מעשה relative to בעילה

- ii) Because a person can accomplish the מעשה of רע שם הוצאת even without בעילה
- c) קשיא
 - i) A ברייתא in our סוגיא says that to be חייב for רע שם הוצאת
 - ii) עדות בעל needs to have been שוכר עדים to give false
 - iii) Why doesn't this שכירה count as a מעשה

6) Third ברייתא

- a) כשבעל מוציא שם רע for ר' יהודה says there is מלקות

7) גמרא

- a) קשיא

- i) This is סותרת what ברייתא ב' for ר' יהודה says

(1) Since ברייתא ב' says for ר' יהודה that לוקה even where לא בעל

(2) While

(a) ברייתא ג' says for ר' יהודה that where לא בעל there is no מלקות

(b) Presumably because

(i) ברייתא ב' of תנא קמא agrees with ר' יהודה even ברייתא ג'

1. That מוציא שם רע for מלקות is based on אותו ויסרו

2. And we follow ר' אליעזר בן יעקב who says the עבירה of מוציא שם רע applies only כשבעל

לא בעל	בעל	
לוקה מקרא דלא תלך רכיל	לוקה מקרא דלא תלך רכיל	ברייתא ב'
אינו לוקה דלית עבירה דמוציא שם רע כשלא בעל	לוקה מקרא דויסרו אותו לגבי עבירה דמוציא שם	ברייתא ג'

- b) רש"י as understood by רב נחמן of תירוץ

- i) הקדמה

(1) for ר' יהודה

(a) כשבעל only דאורייתא is מוציא שם רע of מלקות מלקות

(b) Because מלקות דאורייתא is derived from אותו ויסרו that for ר' אליעזר בן יעקב deals only כשבעל

(c) לא בעל if מכות מרדות דרבנן is מוציא שם רע of מלקות

- ii) Now

(1) The second ברייתא that says that לוקה even if לא בעל refers to מכת מרדות דרבנן

(2) The third ברייתא that says there's מלקות only כשבעל refers to מלקות דאורייתא that's based on אותו ויסרו

- c) רש"י of פפא רב as understood by תירוץ
- i) Both ברייתות agree that מלקות is based on לא תלך רכיל so that the מלקות is כשלא בעל and כשבעל דאורייתא
- ii) The explanation on how פפא רב understands the third ברייתא isn't relevant here

לא בעל	בעל	
מכות מרדות דרבנן	לוקה דאורייתא מן ויסרו אותו	רב נחמן בר יצחק
לוקה מדאורייתא מקרא דלא תלך רכיל	לוקה מדאורייתא מקרא דלא תלך רכיל	רב פפא

8) תוספות

a) הקדמה

- i) דף מו. at גמרא i) מוציא שם רע אזהרה for "לא תלך רכיל" (1)
- ii) דף מו. at ברייתא ii) מוציא שם רע for מלקות "ויסרו אותו" (1)

b) First רש"י to קשיא

- i) The דף מו. at גמרא that says לא תלך רכיל is only an אזהרה for מוציא שם רע is a קשיא for רב פפא
- ii) Since רב פפא is based on מלקות for מוציא שם רע that מסיק רב פפא is based on לא תלך רכיל

c) Second רש"י to קשיא

- i) The ברייתא at דף מו. that says that ויסרו אותו is also a קשיא to רב פפא who says that מלקות is based on לא תלך רכיל

d) רבינו תם of תירוץ

- i) Unlike רש"י who says for רב פפא that מלקות is based on לא תלך רכיל
- ii) רב פפא agrees with רב נחמן בר יצחק that מלקות where לא בעל is only מכת מרדות and that מלקות דאורייתא is based on ויסרו אותו and not on לא תלך רכיל
- iii) The rest of the תירוץ of רבינו תם isn't relevant to מהרש"א here

9) מהרש"א

a) הקדמה

- i) Refer back to the שיטה of the מקשן

לא בעל	בעל	
לוקה מקרא דלא תלך רכיל	לוקה מקרא דלא תלך רכיל	ברייתא ב'
אינו לוקה דלית עבירה דמוציא שם רע כשלא בעל	לוקה מקרא דויסרו אותו לגבי עבירה דמוציא שם	ברייתא ג'

b) Now

- i) The two קושיית that תוספות asked to the שיטה of רש"י

(1) Namely that

(a) The אזהרה is only an אזהרה that דף מו. says at גמרא

(b) A למילקא אתא is ויסרו אותו that דף מו. at ברייתא

(2) Apply to the רב פפא as well also to מקשן

ii) And

(1) the תירוץ of רבינו תם doesn't apply to the מקשן

(2) because רבינו תם agrees that the מקשן held that ב' ברייתא 'relied for מלקות on לא תלך רכיל

c) תירוץ

i) Must be that the מקשן wasn't aware of the גמרא and the ברייתא on דף מו. from which תוספות asked its two קושיות

10) בא"ד ואף על גב at מהרש"א as explained by תוספות of המשך

a) קשיא

i) רש"י for

(1) according to רב פפא but not according to רב נחמן בר יצחק

ii) and to רבינו תם

(1) according to both רב נחמן בר יצחק and for רב פפא

iii) Why in fact is there no מלקות based on לא תלך רכיל

תוספות ד"ה סוקלין אותה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא היינו עיר שסרחה בו כו' עכ"ל כך היה הגירסא לפניהם שער העיר ההיא ופירשו דההיא ר"ל עיר שסרחה בו וכדגמרינן לקמן מע"ז מיהו שער העיר גופיה במוציא ש"ר נמי ילפינן מע"ז דלא כתיב שער העיר אלא בנערה המאורסה שזינתה בבית אביה ולא ילפינן מיניה מוציא שם רע דאל"כ לא הוה אצטריך למילף פתח מפתח ופתח משער דמשכן אלא שער משער דע"ז וכה"ג כתב מהרש"ל ודו"ק:

1) הקדמה First

a) "בשעריך" is נערה מאורסה שזינתה for סקילה

2) הקדמה Second

a) "על פתח בית אביה" is הוצאת שם רע for an אשה for whom there was סקילה

b) The פתח בית אב doesn't set out where to be סוקל the אשה if there is no תורה

3) גמרא mentioned in the ברייתות

a) "על פתח שער העיר ההיא" is סקילה the פתח בית אב where there is no מוציא שם רע For

b) Because

i) Part 1

(1) The words "שער" and "פתח" appear in the פרשה of the משכן

ii) Part 2

(1) We're פתח המשכן to מוציא שם רע from פתח-פתח of גזירה שוה a דורש

iii) Part 3

(1) Based on the פרשה of גזירה שוה we consider as if "שער" also appeared in the פרשה of מוציא שם רע

iv) Part 4

(1) שער שעבד בה is עבודה זרה for סקילה

(2) So by way of a לימוד from עבודה זרה we derive that

(a) פתח בית אביה there is no מוציא שם רע for

(b) בשער is סקילה the

4) תוספות

a) שאלה

i) What does the ברייתא mean when it says for מוציא שם רע that

(1) פסח בית אב where there is no

(2) על פתח שער העיר ההיא is סקילה the

- b) מהרש"א as explained by תשובה
- i) By ה"היא the ברייתא teaches that the שקילה is at שער העיר שסרחה בה the same as שער העיר שעבד בה where the שקילה is at עבודה זרה
 - ii) Because we derive from the דין for זרה עבודה
 - (1) Not only that שער על אותה
 - (2) But also that "שער" means "שער העיר שסרחה בו"
- 5) מהרש"א part 1
- a) Note that
 - i) Although in the דפוס used by מהרש"א the ברייתא doesn't use the word "היא"
 - ii) In the ספרים of תוספות [as well as in our דפוסים] the word does appear
- 6) מהרש"א part 2
- a) תוספות to קשיא
 - i) Maybe the גמרא derives שער העיר for רע שם מוציא from נערה מאורסה where the שער העיר פסוק does say
 - b) תירוץ
 - i) Then how does the גמרא know that שער for רע שם מוציא means "שער העיר שסרחה בו"
 - c) קשיא
 - i) תוספות is right that it must be that the גמרא derives שער העיר from עבודה זרה
 - ii) But maybe the גמרא derives the basic דין of שער העיר from נערה מאורסה by way of הצד השוה because they both deal with שקילה of an אשה who was מזנה while ארוסה
 - d) תירוץ
 - i) If the גמרא relies on נערה מאורסה to decide that we treat רע שם מוציא as if it sued the word שער
 - ii) Why
 - (1) To derive that the שקילה is at שער העיר שסרחה בו
 - (2) does the גמרא need to rely on the גזירה שוה of פתח-פתח from the משכן to treat the פרשה of רע שם מוציא as if it included the word שער
- 7) מהרש"ל
- a) שאלה
 - i) Why in fact don't we derive שער for רע שם מוציא from נערה מאורסה
 - b) תשובה
 - i) Because the דין for נערה מאורסה is obviously different from רע שם מוציא

ii) Since for מאורסה there is no סקילה at פתח בית אב even if there is a פתח בית אב

תוספות ד"ה ללקות ובא"ד אף על גב

ד"ה והוא שבעל See earlier at

דף מו.

תוספות ד"ה בשלמא

לשון מהרש"א

[דף מו עמוד א] בד"ה בשלמא לראב"י כו' וי"ל דסבר דלא מחייב אלא א"כ העיז כו' עכ"ל ר"ל דאיירי שהוכחשו העדים ע"י כיתוש גמור או שהוזמו אלא דגזירת הכתוב הוא דאפילו הכי לא מחייב הבעל אלא א"כ העיז פניו כו' ודו"ק:

- 1) דף מו. at ברייתא א'
 - a) who is רע מוציא שם בעל only if he brought עדים that later were הוכחשו or הוזמו
- 2) ברייתא ב'
 - a) ר' אליעזר בן יעקב
 - i) The פרשה of רע מוציא שם בעל applies only if בעל was בוועל and says that לא מצא אירוסין after מזנה אשה because the בתולים
- 3) תוספות
 - a) קשיא
 - i) ופרשו את השמלה פסוק ר' אליעזר בן יעקב why does the פסוק say
 - ii) Since it's מסתבר that
 - (1) without עדים שזינתה that there is no דם בתולים shouldn't be enough for סקילה
 - (2) and
 - (a) for a reason that's not relevant here
 - (b) if there are עדים שזינתה there ought to be סקילה even if there is no דם בתולים
 - b) מהרש"א as explained by תירוץ
 - i) the פסוק of ופרשו השמלה teaches that
 - (1) Even where בעל was מעיז פנים to bring עדים that were הוכחשו or הוזמו
 - (2) unless he's פנים further to lie and say that there was no קנס בעל pays no דם בשמלה when in fact there was דם בתולים

דף מו:

תוספות ד"ה ואימא לדידה וגמרא דף מז. מסתברא דאביה הוי

לשון מהרש"א

בד"ה ואימא לדידה כו' אי לאו הוה שום משמעות מויצאה חנם שיהא כו' עכ"ל והא נמי קא קשיא ליה למקשה השתא דלא אסיק אדעתיה שום משמעות ואם כן אימא לדידה ויתורא דויצאה חנם נמי למאי אתא והשתא שפיר הקשו התוס' למאי דמשני השתא אביה כו' לא יתרץ כלום אקרא דויצאה חנם למאי אתא וק"ל:

[דף מז עמוד א] גמרא מסתברא דאביה הוי כו' למאי דס"ד השתא קשה ל"ל קרא דלאמה למעשה ידיה של בתה הא מהך סברא נפקא ליה וכה"ג הקשו התוס' גבי השתא אביה מקבל כו' וק"ל:

1) גמרא

a) שאלה

i) How do we know that כסף קידושין can be by

b) תשובה

i) From "ויצאה חנם אין כסף"

c) קשיא

i) ואימא לדידה

d) First תירוץ

i) we derive that כסף קידושין is לדידי' by a לימוד from "את בתי נתתי"

e) מסקנא

i) We know that כסף קידושין is דידי' because the words "ויצאה חנם אין כסף" imply that "יציאה דכוותה קא ממעט"

ii) The precise לימוד and the precise meaning of קא ממעט is'n't relevant to this מהרש"א

2) מהרש"א and תוספות as explained by קידושין in גמרא

a) שאלה

i) How do we know that כסף קידושין can be by

b) תשובה

i) כי יקח איש אשה

c) קשיא

i) ואימא לדידה

d) תירוץ

i) We derive that כסף קידושין is לדידי' from כסף חנם אין כסף

- 3) מהרש"א as explained by ד"ה ואימא לדידה here at תוספות
- a) Presumably the גמרא in קידושין means that
 - i) Since the גמרא there relies on כי יקח to teach the basic דין that קידושין can be by כסף
 - ii) "ויצאה חנם אין כסף" is available as a ייתורא to teach that the כסף קידושין is דידי
 - b) קשיא
 - i) Why doesn't the גמרא here too derive the basic דין of כסף קידושי from כי יקח
 - ii) So that it too can rely on the ייתורא of כסף אין חנם ויצאה חנם to teach that the קידושין is דידי
 - c) תירוץ
 - i) a ייתורא isn't enough to teach לדידי
 - ii) part 2
 - (1) קשיא
 - (a) but the גמרא in קידושין does rely for לדידי on כסף אין חנם ויצאה חנם
 - (2) תירוץ
 - (a) the גמרא in קידושין relies on the מסקנא here that
 - (i) derives לדידי from the סברא of ממעט קא דכוותה based on he פסוק of כסף אין חנם ויצאה חנם rather than on the ייתורא of the פסוק
 - (b) The מקשן asks לדידה ואימא because he doesn't yet realize that we rely on this סברא based on the פסוק of כסף אין חנם ויצאה חנם
 - d) קשיא
 - i) Then the מקשן here should have asked
 - (1) Not only that אימא לדידה but also that
 - (a) The פסוק of כסף אין חנם ויצאה חנם
 - (i) Since we can derive the basic דין of כסף קידושי from כי יקח
 - (ii) And we can't rely on ויצאה חנם to derive לדידי
 - e) תירוץ
 - i) אין הכי נמי
 - ii) The מקשן means to ask both קושיות
- 4) מהרש"א as explained by ד"ה השתא at תוספות
- a) הקדמה
 - i) Refer back to the first תירוץ of the גמרא that says we derive לדידי from את בתי נתתי
 - b) קשיא

- i) I understand that the גמרא has answered how we know that 'לדידי'
- ii) But
 - (1) it hasn't answered the other קשיא of the מקשן on what we do with the ייתורא of ויצאה חנם אין כסף
 - (2) since
 - (a) we can derive the basic דין of כסף קידושין from כי יקח
 - (b) and we know 'לדידי' from את בתי נתתי

תוספות ד"ה זכאי במציאתה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה זכאי במציאתה כו' אבל מציאתה דקטרחא כו' וי"ל דמה להנך שכן האב נפסד כו' עכ"ל דאחדא מתרתי פרכינן הך פירכא כל דהו שהאב נפסד על ידיהן אבל לעיל אחדא אחדא לא פרכינן הך פירכא אלא פירכא גמורה דלא קטרחא ובפ"ק דקדושין פרכינן לה נמי אחדא אחדא ודו"ק:

- 1) קידושין in גמרא
 - a) דיבור as we've explained in the prior אביה belongs to בת of כסף קידושין
 - b) לימוד based on a different אביה belong to בת of מעשה ידי'
 - c) קשיא
 - i) Why don't we derive the דין for מעשה ידי' from קידושי' כסף
 - d) תשובה
 - i) Without the additional לימוד for מעשה ידי' (1) We might have said that כסף קידושין belongs to אב because קטרחא בהו (2) But מעשה ידי' belong to the אשה because קטרחא בהו
- 2) גמרא here
 - a) איבה because of אביה belongs to מציאתה
 - b) The meaning of "איבה" isn't relevant at this point
- 3) תוספות
 - a) שאלה
 - i) Why don't we derive from קידושין that מציאתה belongs to אביה
 - b) תשובה
 - i) because the אשה is מטריח to pick up her מציאה but isn't מטריח at all for her קידושין
 - c) קשיא
 - i) טרחא despite her אביה belong to מעשה ידי' Once we know that
 - ii) Why can't we derive the דין for מציאתה by way of a השוה from מעשה ידי' and קידושי'
 - d) תירוץ
 - i) מה להנך שהאב נפסד על ידיהן
 - ii) Namely
 - (1) The אב is נפסד when אשה leaves his רשות on קידושין
 - (2) And he's also נפסד when he's מזין בתו and doesn't get her מעשה ידי'

(3) while there's no הפסד to אב if he doesn't take מציאתה

4) מהרש"א

a) קשיא

i) When תוספות earlier asked why we can't derive מציאתה from קידושין alone

ii) Why didn't תוספות answer because אב is נפסד for קידושין but not for מציאה

b) תירוץ

i) הפסד to the אב is a פירכא כל דהו and a פירכא כל דהו is effective only against a relatively weak לימוד that's מתרתי חדא namely from קידושין and מעשה ידי'

ii) While a פירכא that's based on טרהא is a פירכא גמורה that's effective even against a relatively strong לימוד of חדא מחדא from קידושין alone

c) קשיא

i) תוספות in קידושין applies the פירכא based on הפסד to חדא מחדא as well as to חדא מתרתי

דף מז.

גמרא מסתברא דאביה הוי

- 1) משנה
 - a) בתו מעשה ידי' of אב owns the
- 2) גמרא
 - a) "וכי ימכור איש את בתו לאמה" from לימוד is based on דין This
 - b) קשיא
 - i) אביה belong to of a קטנה מעשה ידי' that only teaches לימוד the Maybe
 - c) תירוץ
 - i) גדולה for a אביה even belongs to מעשה ידי' that סברא a There's
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) וכי ימכור from לימוד the purpose of the Then what's
 - ii) ד"ה ואימא לדידה in דף מו: at mentioned מהרש"א that קשיא a similar Compare

רש"י ד"ה בנעורי'

לשון מהרש"א

בפרש"י בד"ה בנעוריה גבי הפרת נדרים כו' בהדיא כתיב כי הניא אביה וגו' עכ"ל לא ידענא אמאי לא הביא רישא דקרא ואם הניא אביה אותה ביום וגו' ותלמודא שהביא לעיל קרא דסוף הפרשה בנעוריה בית אביה אמאי לא מייתי קרא דריש הפ' דכתיב בבית אביה בנעוריה וק"ל:

- a) הקדמה
- b) פרשת מטות ל'
 - i) פסוק ד'
 - (1) ואשה כי תדור נדר לד' ואסרה אסר בבית אביה בנערי' (1)
 - ii) פסוק ה'
 - (1) ושמע אביה את נדרה ואסרה אשר אסרה על נפשה והחריש לה אביה וקמו כל נדריה וכל אסר אשר אסרה על נפשה יקום
 - iii) פסוק ו'
 - (1) ואם הניא אביה אתה ביום שמעו כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה לא יקום וד' יסלה לה כי הניא אביה אתה
- c) פסוק י"ז
 - i) אלה החקים אשר צוה ד' את משה בין איש לאשתו בין אב לבתו בנערי' בית אביה
- 4) גמרא
 - a) שאלה
 - i) מיפר נדרי בתו זכ"ל to be אב has the פסוק י"ז in בנערי' בית אביה
 - b) תשובה
 - i) הפרה for ברשות אביה is אשה בנערי' implies that פסוק י"ז in בנערי' בית אביה
- 5) רש"י
 - a) קשיא
 - i) פסוק ו' at the end of "כי הניא אביה אותה" The גמרא ought better to have relied on
 - ii) הפרה for ברשות אביה is אשה Because that פסוק says directly that an
 - b) תירוץ
 - i) Were it not for פסוק י"ז we'd have said that פסוק י"ז כי הניא אביה אותה deals only with a קטנה
- 6) מהרש"א
 - a) רש"י to קשיא
 - i) Instead of asking that the גמרא should have preferred to use "כי הניא אביה אותה"

- ii) רש"י should better have asked that
 - (1) the גמרא should have relied on ואם הניא אביה אותה at the beginning of פסוק ו'
 - (2) because
 - (a) the first part of פסוק ו' deals with the actual הפרה
 - (b) while the סיפא deals only with the result of the הפרה
- b) קשיא to the גמרא
 - i) The גמרא that prefers to rely on בנערי' for the reason we've already explained
 - (1) Ought to have relied on "ואסרה אסר בבית אביה בנערי'" in פסוק ד' that deals with the making of the אסר while she's בנערי'
 - (2) Instead of פסוק י"ז that doesn't mention any אסר

תוספות ד"ה משום איבה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה משום איבה כו' אלא גדול וסמוך על שלחן אביו זהו קטן כו' עכ"ל ק"ק לפרש"י הא דקתני הכא האב זכאי בבתו נערה וקטנה במציאתה ככל אינך דקתני הכא הא דומיא דהכא בסמוכה אפילו בבוגרת וגדול הסמוך נמי מציאתו לאביו ודו"ק:

בא"ד דהתם לצדדים קתני קטנה אפילו באינה סמוכה ונערה בסמוכה וגדול הסמוך כו' עכ"ל לכאורה דר"ל דנערה וה"ה בוגרת בסמוכה מהאי טעמא שכתבו דזילא בהו מלתא לחזור אחר הפתחים ולצדדים דהתם היינו בנו ובתו הגדולים דהוי לעצמן לא הוי בענין אחד דבתו היינו באינה סמוכה דוקא וגדול היינו אפילו בסמוך אבל לפירוש ר"י נחא דבנו ובתו הגדולים שוים אפילו בסמוכים הוי שלהן ובנערה לא איירי התם אבל ק"ק לפירוש ר"י נמי למאן דאמר לא קטן קטן ממש אלא סמוך זהו קטן הוי ליה בנו ובתו הקטנים אינן שוים דקטן היינו דוקא בסמוך ובתו אפילו באינה סמוכה גם לשונם מגומגם בזה שהזכירו קטנה ונערה דלא הל"ל דהוי לצדדים אלא משום בנו ובתו הגדולים דלא הוי שוים אבל היותר נ"ל להגיה בתוספות כמ"ש מוהרר"א ב"ח דכצ"ל דמתניתין דהכא הוי לצדדים קטנה אפילו באינה סמוכה נערה בסמוכה ור"ל דמלת בתו דהיינו נערה וקטנה דקתני הכא הוי לצדדים לפרש"י דקטנה אפילו באינה סמוכה משום דבשעה שמוצאה מריצה כו' ונערה דוקא בסמוכה אבל הא דקתני התם בנו ובתו לצדדין לא חיישי בין לפרש"י בין לפר"י ומ"ש עוד וגדול הסמוך כו' הוא מלתא באנפיה נפשיה דגם זה צ"ל לשמואל לפרש"י במתניתין דהתם דאיכא לפלוגי בין בנות אפילו גדולות לבנים משום זילותא ודו"ק:

- 1) גמרא and משנה
a) Because of "איבה" is זוכה in מציאת בתו if she is a קטנה or a נערה
b) Note that the משנה doesn't deal with מציאת בנו or the מציאה of a גדולה
- 2) רש"י
a) איבת מזונות "איבה"
b) We're חושש that if the מציאה is לעצמה the אב might not be בתו because of איבה
- 3) בבא מציעא in משנה
a) the מציאה of הגדולים בנו ובתו belongs לעצמן
b) the מציאה of הקטנים בנו ובתו belongs to אב
- 4) בבא מציעא in ר' יוחנן
a) "לא גדול גדול ממש ולא קטן קטן ממש"
b) Instead
i) אב counts as a קטן and his מציאה belongs to אב על שולחן אביו
ii) לעצמו is מציאה and his גדול counts as a קטן שאינו סמוך על שולחן אביו
- 5) בבא מציעא in שמואל

- a) קטן ממש means גדול and קטן means ממש גדול
- b) "בשעה שמוצאה מריצה אצל אב" belongs to אב because מציאת קטן
- 6) ר' יוחנן of the שיטה of ביאור – בבא מציעא in רש"י
- a) If a בן or בת is אב על שולחן סמוך their מציאה belongs to אב even if they're גדולים because of a חשש of איבה for מזונות
- b) If a בן or בת aren't אב על שולחן סמוך their מציאה is עצמן של even if they're קטנים because there's no חשש of איבה for מזונות
- c) Now
- i) While
- (1) The משנה in בבא מציעא applies to בנים גדולים וקטנים and to בנות גדולות וקטנות
- (2) And the משנה in כתובות deals only with נערה וקטנה
- ii) The סברא of ר' יוחנן – that the דין depends on סמוכין – also applies to our משנה in כתובות

ר' יוחנן לרש"י			
בלא סמוך דליכא איבה דמזונות	בסמוך דאיכא איבה דמזונות		
			משנה בבבא מציעא
מציאתו לעצמו	מציאתו לאב	גדול	
לעצמה	לאב	נערה	
לעצמה	לאב	בוגרת	
לעצמו	לאב	קטן	
לעצמה	לאב	קטנה	
משנה בכתובות			
לעצמה	לאב	נערה	
לעצמה	לאב	קטנה	

- d) Note that ר' יוחנן according to רש"י
- i) In בבא מציעא
- (1) The דין of ר' יוחנן מימרא that "לא גדול גדול ממש ולא קטן קטן ממש" and that the דין depends on סמוכין isn't "לצדדין"
- (2) Because the מימרא applies to גדול as well as to גדולה and to קטן as well as to קטנה
- ii) And the משנה in כתובות also isn't לצדדים
- (1) Because the same דין applies to both נערה and קטנה

משנה בב"מ גדול וגדולה	משנה בב"מ קטן וקטנה	משנה בכתובות נערה וקטנה	ר' יוחנן לרש"י
שלא לצדדין	שלא לצדדין	שלא לצדדין	

- 7) שמואל of the שיטה of ביאור – בבא מציעא in רש"י
- a) איבה of סברא also relies on שמואל
- i) But שמואל disagrees with ר' יוחנן on these two פרטים
- (1) For גדול בן
- (a) there's no חשש of איבה and מציאתו לעצמו even if he's סמוך

(b) Because חוזר על הפתחים to be זילא לי' מילתא בן גדול isn't

(2) For קטן וקטנה

(a) Even if איבה of חשש and there's no לא סמוכין

(b) Still because the קטן וקטנה – but not ונערה – are מציאתן לאביהן – are אב to מציאה the מריצין

שמואל לרש"י			
בלא סמוך	בסמוך		
			משנה בבבא מציעא
מציאתו לעצמו	מציאתו לעצמו	גדול	
לעצמה	לאב	נערה	
לעצמה	לאב	בוגרת	
לאב	לאב	קטן	
לאב	לאב	קטנה	
			משנה בכתובות
לעצמה	לאב	נערה	
לאב	לאב	קטנה	

b) It follows for the סוגיא in בבא מציעא that

i) The מימרא of שמואל that ממש קטן וממש גדול גדול and that the דין doesn't depend on סמוכין is לצדדין for גדול וגדולה but not for קטן וקטנה

ii) Because

(1) "גדול" is גדול ממש and the דין doesn't depend on סמוכין

(a) applies only for בן גדול whose מציאתו is לעצמו even if he's סמוך

(b) doesn't apply to בת גדולה and נערה whose דין is the same as קטנה since סמוכין לאב if they're מציאתן

(2) "קטן" is קטן ממש and the דין doesn't depend on סמוכין

(a) both for קטן and for קטנה

(b) because their מציאה belongs to אב even if they're not סמוכין

c) and it follows for the סוגיא in כתובות that

i) the דין for נערה isn't the same as for קטנה

(1) since the דין for נערה depends on whether she's סמוכה

(2) while the מציאה of קטנה belongs to אביה even if she's not סמוכה

d) in short

i) the משנה in בבא מציעא is לצדדין for גדול וגדולה

ii) and the משנה in כתובות is also לצדדין

משנה בכתובות נערה וקטנה	משנה בב"מ קטן וקטנה	משנה בב"מ גדול וגדולה	
שלא לצדדין	שלא לצדדין	שלא לצדדין	ר' יוחנן לרש"י
לצדדין	שלא לצדדין	צדדין בגדול וגדולה	שמואל לרש"י

8) ר' יוחנן of שיטה of ר"י by ביאור – תוספות

a) applies the same for ר' יוחנן for גדול as well as גדולה – and in both cases the דין depends on סמוכין – the same as it does for ר' יוחנן in the שיטה of רש"י

- i) because for גדול it's also מילתא ל"י זילא to be חוזר על הפתחים
- b) But
- i) נערה וקטנה רש"י disagrees with ר"י on the דין for
- ii) because ר"י says for יוחנן that
- (1) Even where לא סמוכה and there's no חשש of איבת מזונות
- (2) The נערה וקטנה of מציאה still belong to אב because for them we're חייש that because of איבה the אב might be מוסר a נערה or קטנה to a מנוול or שחין מוכה שחין
- iii) Note that this חשש doesn't apply to גדול or גדולה or to קטן
- c) This table shows in bold where the שיטה of ר"י for יוחנן differs from the שיטה of רש"י for יוחנן

ר' יוחנן לר"י			
בלא סמוך	בסמוך		
			משנה בבבא מציעא
לעצמו	לאב	גדול	
לאב דיש חשש מוסר	לאב	נערה	
לעצמה	לאב	בוגרת	
לעצמו	לאב	קטן	
לאב דאיכא חשש מוסר	לאב	קטנה	
			משנה בכתובות
לאב דיש חשש מוסר	לאב	נערה	
לאב דאיכא חשש מוסר	לאב	קטנה	

- i) now
- (1) if we assume that נערה counts as a קטנה for the מימרא of ר' יוחנן
- (2) the מציאה of ר' יוחנן in בבא מציעא
- (a) isn't for לצדדין גדול and for גדולה but is לצדדין for קטנה וקטנה
- (b) Because
- (i) For גדול as well as for גדולה (meaning בוגרת) in all cases "לא גדול" since גדול ממש"
- for סמוך the מציאה belongs to אב
 - for לא סמוך the מציאה is לעצמן
- (c) But is לצדדין for קטנה וקטנה where קטנה includes נערה
- (i) Because
- It's only for קטן that "לא קטן קטן ממש" and מציאתו is לעצמו if לא סמוך
 - While for קטנה and נערה the דין is "קטן ממש" because their מציאות belong to אב even if they're not סמוכין
- (3) and the משנה in כתובות that compares קטנה and נערה is also not לצדדין because they have the same דין

משנה בכ"מ גדול וגדולה	משנה בב"מ קטן וקטנה	משנה בכתובות נערה וקטנה	
שלא לצדדין	שלא לצדדין	שלא לצדדין	ר' יוחנן לרש"י
צדדין לגדול וגדולה	שלא לצדדין	לצדדין	שמואל לרש"י
שלא לצדדין	לצדדין לקטן וקטנה	שלא לצדדין	ר יוחנן לר"י

9) שמואל for ר"י of שיטה – תוספות

- a) there is never any חשש of איבה for מזונות
- b) instead
 - i) there is a חשש מוסר למנוול ומוכה שחין ר' יוחנן the same as for ר' יוחנן
 - ii) and we also assume that קטן וקטנה are לאב מריצין
- c) this table summarizes the דינים that follow

שמואל לר"י		
בין בסמוך בין בלא סמוך		
		משנה בבא מציעא
לעצמו דליכא חשש מוסר וגם ליכא מריצין	גדול	
לאב מחשש מוסר הגם דלא מריצה	נערה	
לעצמה דלא מריצה וליכא חשש מוסר	בוגרת	
לאב דמריצין הגם דליכא חשש מוסר	קטן	
לאב דמריצה וגם דאיכא חשש מוסר	קטנה	
		משנה בכתובות
לאב דמריצה וגם דאיכא חשש מוסר	קטנה	
לאב מחשש מוסר הגם דלא מריצה	נערה	

- d) now
 - i) if we assume that נערה counts as a קטנה for the מימרא of שמואל
 - ii) it follows that
 - (1) the משנה in בבא מציעא isn't for לצדדין and גדול וגדולה for לצדדין because the דין never depends on לצדדין (where קטנה includes נערה) and
 - (a) לעצמן is מציאתן and "גדול גדול ממש"
 - (b) לאב is מציאתן and "קטן קטן ממש"
 - (2) and the משנה in כתובות that compares קטנה and נערה is also not לצדדין because the דין for נערה is the same as the דין for קטנה

משנה בכ"מ גדול וגדולה	משנה בב"מ קטן וקטנה	משנה בכתובות נערה וקטנה	
שלא לצדדין	שלא לצדדין	שלא לצדדין	ר' יוחנן לרש"י
צדדין בגדול וגדולה	שלא לצדדין	לצדדין	שמואל לרש"י
שלא לצדדין	לצדדין בקטן וקטנה	שלא לצדדין	ר יוחנן לר"י
שלא לצדדין	שלא לצדדין	שלא לצדדין	שמואל לר"י

10) גרסא according to our תוספות of המשך

- a) רש"י to קשיא
 - i) קטנה and קטן for לצדדין is בבא מציעא in משנה שמואל for
 - ii) לצדדין isn't בבא מציעא in משנה ר"י while

11) מהרש"א

- a) קשיא First
 - i) We've proved that the משנה in בבא מציעא according to רש"י is לצדדין for קטן גדול וגדולה and not for קטן וקטנה
- b) קשיא Second
 - i) It ought to be a קשיא to ר"י that the משנה in בבא מציעא for ר' יוחנן is לצדדין for קטן וקטנה
- c) תירוץ to both קושיות
 - i) accepted that תוספות
 - (1) the משנה in בבא מציעא must be לצדדין
 - (a) to רש"י for שמואל
 - (b) and to ר"י for ר' יוחנן
 - (2) so that ר"י can't ask any קשיא to רש"י from the משנה in בבא מציעא
 - ii) instead
 - (1) נערה and קטנה the משנה **here** that deals only with תוספות refers to (1)
 - (2) And asks that
 - (a) שמואל for לצדדין the משנה is for רש"י
 - (b) while ר' יוחנן for לצדדין the משנה isn't for ר"י or for שמואל

12) תוספות of המשך

- a) לא זילא לי' since חשש of מזונות there is no גדול הסמוך for

13) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) If the קשיא of תוספות to רש"י on לצדדין applies only to our משנה that doesn't deal with הגדולים ובתו הגדולים בנו
 - ii) Why does תוספות deal with ובתו הגדולים בנו following its קשיא based on צדדים
- b) תירוץ
 - i) In fact these words have nothing to do with the קשיא of תוספות
 - ii) And
 - (1) As we mentioned earlier
 - (2) These words are a separate explanation for רש"י on why שמואל says that the מציה of a גדול is לעצמו even when he's סמוך

14) מהרש"א at משום ד"

- a) Review the tables for the שיטות of רש"י and ר"י for ר' יוחנן and שמואל
- b) Note that

- i) שיטה according to ר' יוחנן and for no other רש"י
 - (1) Our משנה must deal with סמוכין
 - (2) And for סמוכין the אב is זכאי in the מציאות of all בנים ובנות
- c) רש"י to קשיא
 - i) For ר' יוחנן why does our משנה limit its דין to נערה and קטנה

תוספות ד"ה דמסר לה

לשון מהרש"א

בד"ה דמסר לה כו' א"נ כשמסרה כו' או נשואין בלא סעודה כו' עכ"ל כתב מהרש"ל ותימה הא תניא בהדיא בפרק ואלו מגלחין מארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין וצ"ל דמפרש הא דאמר אין כונסין היינו עם הארוסין כו' עכ"ל ע"ש והוא דחוק ואינו אלא דברי נביאות ונ"ל ליישב שסמכו בזה אמה שבאו לחלק בין שמחה דאורייתא לשמחה דרבנן והשתא איכא למימר דנשואין בלא סעודה לא הוי דאורייתא אלא דרבנן כיון דלא חשיבה שמחה כולי האי ולא הוי דרשה גמורה אלא בנשואין עם סעודה דהוי שמחה גמורה ואין מערבין שמחה בשמחה וק"ל:

1) גמרא

- a) יו"ט on בת לחופה his מוסר can be אב an מדאורייתא

2) תוספות

a) קשיא

- i) The אין מערבין because "אין נושאים נשים בחולו של מועד" that מועד קטן in גמרא says שמחה בשמחה

b) תירוץ Possible

- i) The דרשה in דרשה that's isn't a גמורה אין מערבין שמחה בשמחה on מועד קטן in דרשה מדאורייתא

c) Possible תירוץ dismissed

- i) The דאורייתא is איסור that הגיגה in גמרא says

d) תירוץ

- i) In מסכת חגיגה

(1) the גמרא deals with נשואין with a סעודה

(2) and in that case the איסור is דאורייתא

- ii) Our גמרא deals with נשואין without a סעודה

(1) And the שמחה of this נשואין isn't דאורייתא

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) It's משמע from the גמרא in מועד קטן that the איסור applies even without a סעודה

b) תירוץ

- i) The דרבנן in איסור is מועד קטן

תוספות ד"ה כתב לה

לשון מהרש"א

בד"ה כתב לה כו' אבל מדידה לדידיה אפי' ר"א מודה דדי לנו באומדנא של חיתון כו' עכ"ל נ"ל לפרש דבריהם דלפרש"י ניחא להו דמדמי להו דתרוייהו בארוסין איירי ומסיק דכ"ע כראב"ע דמודה ראב"ע במדידה לדידיה דטפי סגי ליה לאב באחתוני דהיינו איקרובי דעתא בעלמא כדלקמן פרק אף על פי כמדדיה [מבדידי] לדידה דלא סגי ליה באחתוני בעלמא אבל לפירוש רבינו תם דהך ברייתא בנשואין איירי ולא מדמה להו אלא משום אומדנא דלא כתב לה אלא ע"מ כו' ומסיק במדידה לדידיה אפילו ר"א מודה דדי לנו באומדנא של חיתון נשואין דאיירי ביה אף על גב דאיכא תו אומדנא אחרינא דהיינו שלא כתב אלא ע"מ שתהנה בתו די לנו באומדנא זו דחיתון נשואין ולא דמי לההיא דראב"י [דראב"ע] כו' ואי הוה שייך התם אומדנא כו' דלא שייך התם אומדנא דחיתון דהא בארוסין איירי ולכך אזלינן בתר הך אומדנא שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה משום חיבת ביאה ועל פי הדברים האלה כתבו לקמן דצ"ע שלא יקשה לר"ת דלקמן בריש פרק אף על פי מוכח דרבנן נמי אזלי בתר אומדנא כו' דר"ל לפרש"י ניחא דתלמודא מחלק בין מדידה לדידיה ובין מדידה לדידה דטפי סגי ליה לאב באחתוני מהבעל דלא סגי ליה באחתוני בעלמא ובהכי פליגי למסקנא רבנן וראב"ע דרבנן סברי דסגי ליה נמי לבעל באחתוני בעלמא כדאמר בפרק אף על פי וראב"ע סבר דלאב סגי ליה באחתוני דהיינו לר' [כר'] נתן אבל לבעל לא סגי ליה באחתוני אבל לפירוש ר"ת דלא מפליג בין מדידה לדידיה ובין מדידה לדידה אלא דבאב שייך נמי אומדנא דאחתוני ודי ליה בכך אבל בבעל ליכא אומדנא אחרינא ואי הוה שייך הוה אמדינן אהא קשיא להו שפיר דהא שייך נמי בבעל אומדנא אחרינא כדאמרינן בפרק אף על פי לרבנן דראב"י [דראב"ע]

לאו דוקא נקטו אומדנא דחיתון אלא אומדנא דקירוב דעת קאמר התם אלא כיון דלפירוש רש"י הכל אחד נקטו כן וביש ספרים מחקו מלת דחיתון מדברי התוס' ודו"ק:

1) הקדמה

- a) אירוסין at בעל to כתב ab was that נדוניא refers to a מדידה לדידי' ל
- b) אירוסין at כתב לאשתו בעל that תוספת כתובה refers to מדידי' לדידה

2) ברייתא

- a) In a case of מדידה לדידי' if the אשה dies
 - i) נדוניא in the זוכה isn't בעל says the תנא קמא
 - ii) נדוניא in the זוכה is בעל says the ר' נתן
- b) We'll establish later that
 - i) ארוסה says the ברייתא deals with where אשה died while she was still an רש"י
 - ii) רבינו תם says the ברייתא deals with where אשה died at נשואין but before she was נדוניא from the נהנית

3) פרק אף על פי משנה

- a) In a case of באירוסין בעל if מדידי' לדידה dies תוספת גובה the אשה isn't ר' אלעזר בן עזרי' says the אשה is גובה תוספת רבנן say the אשה is
- b) Note that
- i) Unlike the ברייתא where there is a מחלוקת between רש"י and רבינו תם on when the אשה died
- ii) the באירוסין בעל died פרק אף על פי משנה in
- 4) גמרא here
- a) לימא כתנאי
- i) ר' נתן
- (1) who says in the ברייתא that בעל is זוכה in the נדוניה even though the אשה died
- (2) Agrees with רבנן in the משנה that the אשה is תוספת גובה even though בעל died
- ii) תנא קמא
- (1) who says in the ברייתא that בעל isn't זוכה in the נדוניה if the אשה died
- (2) Agrees with ר' אלעזר בן עזרי' in the משנה that the אשה isn't תוספת גובה if בעל died
- b) מסקנא
- i) It's possible that
- (1) ר' אלעזר בן עזרי'
- (a) who says in the משנה that the אשה isn't תוספת גובה if בעל died
- (2) Can agree with ר' נתן
- (a) who says in the ברייתא that בעל is זוכה in the נדוניה if אשה died
- ii) because
- (1) for "איחתוני" נדוניה אב wrote that אומד we're מדידה לדידי' (a) and in fact there was "חיתון" before the אשה died
- (2) for "על מנת לכונסה" תוספת בעל wrote that אומד we're מדידי' לדידה
- c) "חיתון" and סוגיא of ביאור this and on the meanings of "חיתון" and "על מנת לכונסה" רש"י and רבינו תם disagree on the
- 5) רש"י
- a) "לאחתוני" means אירוסין and "כונסה" means נשואין
- b) In the גמרא הוה אמינא the גמרא says "לימא כתנאי"
- i) because the גמרא compares the משנה to the ברייתא since

- (1) both deal with באירוסין כתיבה to a person who died
- (2) and the גמרא assumes that
- (a) just as 'ר' אלעזר בן עזרי' says for מדידי לדידה that there is no גביי' by נשואין at על מנת לכונסה because the כתיבה בעל was
- (b) just the same 'ר' אלעזר בן עזרי' says for מדידה לדידי that there is no גביי' by נשואין at על מנת לכונסה because the כתיבה by אב was
- c) while the מסקנא says that it's possible that
- i) The אירוסין for למען איחתוני אב that נדוניא writes is
- (1) and here in fact there was אירוסין before אשה died
- (2) And that's why 'ר' אלעזר בן עזרי' can be מודה for מודה 'ר' נתן מדידה לדידי' that בעל is נדוניא גובה the
- ii) While the תוספת that בעל writes is על מנת לכונסה
- (1) and here בעל died before נשואין
- (2) And that's why 'ר' אלעזר בן עזרי' disagrees with רבנן דר' אלעזר מדידי לדידה for 'ר' אלעזר בן עזרי' and says that אשה isn't גובה the תוספת
- 6) מהרש"א as understood by רבינו תם of שיטה

a) First הקדמה

- i) These tables set out different levels of אומדנא for רבנן and for 'ר' אלעזר בן עזרי'

דרגות אומדנא לרבנן דר' אלעזר בן עזרי' אליבא דרבינו תם		
בעל שכותב תוספת	אב שכותב נדוניא	
אקרובי דעתא דאירוסין	אקרובי דעתא דאירוסין	אומדנא הכי קטנה
חיתון נשואין	חיתון נשואין	
חיבת חופה וחיבת ביאה		
	הנאת בת מנדוניא	אומדנא הכי גדולה

דרגות אומדנא לר' אלעזר בן עזרי' אליבא דרבינו תם		
בעל שכותב תוספת	אב שכותב נדוניא	
אקרובי דעתא דאירוסין	אקרובי דעתא דאירוסין	אומדנא הכי קטנה
חיתון נשואין	חיתון נשואין	
חיבת חופה וחיבת ביאה		
	הנאת בת מנדוניא	אומדנא הכי גדולה

b) Second הקדמה

- i) חיתון נישואין "לאחתוני" means
- ii) חיתון נשואין חיבת ביאה or חיבת חופה "על מנת לכונסה" means
- iii) See דף נו.
- c) קשיא
- i) Since
- (1) the ברייתא deals with where the אומדנא of חיתון נישואין was achieved
- (2) And the משנה deals with where this אומדנא wasn't achieved

- ii) Why did the גמרא in the הוה אמינא assume that ר' אלעזר בן עזרי' would agree with נדוניא גובה the בעל can't be תנא קמא of the ברייתא
- d) תירוץ
- i) the הוה אמינא held that
- (1) in every case we assume that the כותב intended the highest possible דרגא of אומדנא
 - (2) as explained in the prior tables
 - (a) For אב who's כותב a נדוניא the highest אומדנא is that the אשה be נהנה from the נדוניא
 - (b) For בעל on תוספת the highest אומדנא is that there be חיבת חופה or חיבת ביאה
 - (3) And this is why the גמרא assumed for ר' אלעזר בן עזרי'
 - (a) That there is no גביל both in the משנה and the ברייתא
 - (b) Since the highest אומדנא wasn't achieved in either case
- ii) But in the מסקנא the גמרא says that it's possible that
- (1) Any אומדנא that's achieved is enough even it isn't the highest level of אומדנא
 - (a) So
 - (i) in the ברייתא where "חיתון" – meaning נישואין – was achieved
 - (ii) בעל can be גובה the נדוניא
 - (iii) And
 1. the גמרא refers to this אומדנא instead of the possible higher levels of אומדנא
 2. because possible higher levels aren't meaningful once a lower level was achieved
 - (b) While in the משנה
 - (i) Where for ר' אלעזר בן עזרי' no אומדנא was achieved
 - (ii) The אשה can't be גובה תוספת
 - (iii) And
 1. Since no אומדנא was achieved
 2. The גמרא refers to מנת לכונסה על meaning חיבת חופה or חיבת ביאה that are the highest אומדנא that could have been achieved
- e) Note that
- i) ר' אלעזר בן עזרי' disagree with רבנן
 - ii) Because

(1) As we've shown in the earlier table

(a) רבנן say that the lowest level of אומדנא is the דעתא of אירוסין אקריבי דעתא

(b) And this level of אומדנא was in fact achieved

f) קשיא

i) Why doesn't ר' אלעזר בן עזרי' agree with רבנן that אקרובי דעתא is a level of אומדנא

7) מהרש"א

a) Note that

i) there are some ספרים [including ווילנא]

ii) where תוספות words its last קשיא this way:

(1) Why doesn't ר' אלעזר בן עזרי' agree with רבנן that there is an אומדנא of חיתון

b) now

i) Since for ר"ת the word חיתון means חיתון נשואין and not the קירוב דעת of אירוסין

ii) In these ספרים it must be תוספות in its קשיא uses the word חיתון for ר"ת

(1) with the meaning that חיתון has for רש"י namely אירוסין

(2) and not with the meaning that חיתון has for ר"ת namely נשואין